

Otázky - zkouška:

Červeně – otázka, černě – zdroj (například)

1. Definujte a popište bezpečnostní systém ČR, uveďte základní nelegislativní dokumenty a popište zásadní fragmenty ústavního zákona č. 110/1998 Sb.

- ústavní zákon č. 110/1998 Sb., (čl. 1 – čl. 4)
- Úkolem vlády ČR (vláda) a orgánů všech územních samosprávných celků je v příslušném rozsahu zajišťovat bezpečnost obyvatel, obranu svrchovanosti a územní celistvosti země a zachování náležitostí demokratického právního státu. Institucionálním nástrojem pro dosažení těchto cílů je komplexní a funkční bezpečnostní systém, který se průběžně přizpůsobuje aktuální bezpečnostní situaci v ČR i ve světě.
- K zajištění svých bezpečnostních zájmů ČR vytváří a rozvíjí komplexní hierarchicky uspořádaný bezpečnostní systém, který je propojením roviny politické (vnitřní a zahraniční), vojenské, vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatel, hospodářské, finanční, legislativní, právní a sociální. Základ tohoto systému je především v legislativním vyjádření působností a vzájemných vazeb jednotlivých složek (zákonodárné, výkonné, soudní moci, územní samosprávy a právnických a fyzických osob) a jejich vazeb mimo bezpečnostní systém a ve stanovení jejich povinností. Bezpečnostní systém ČR plní funkci institucionálního rámce/nástroje při tvorbě a realizaci bezpečnostní politiky.
- Základní funkcí bezpečnostního systému ČR je řízení a koordinace činnosti jednotlivých složek odpovědných za zajišťování bezpečnostních zájmů ČR. Zajišťování bezpečnosti ČR nemůže být pouze záležitostí složek, které jsou k tomu výslovně určeny, ale svým právně stanoveným podílem k němu přispívají jak státní orgány a orgány územní samosprávy, tak i právnické a fyzické osoby.
- Struktura bezpečnostního systému zahrnuje zejména prezidenta republiky, Parlament ČR, vládu, Bezpečnostní radu státu a její pracovní orgány, ústřední správní úřady, krajské a obecní úřady, ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, zpravodajské služby, záchranné sbory, záchranné služby a havarijní služby. Za zajišťování bezpečnosti státu a za řízení a funkčnost celého bezpečnostního systému ČR je odpovědná vláda jako vrcholný orgán výkonné moci.
- Funkční bezpečnostní systém představuje nejen nástroj pro účinné zvládnutí krizových situací vojenského i nevojenského charakteru,

ale zajišťuje i prevenci a přípravu na možné krizové situace a jejich včasnou identifikaci a varování.

- Fungování bezpečnostního systému, výstavba a rozvoj schopností jeho jednotlivých složek, hospodářské a finanční zabezpečení představují dlouhodobý a náročný proces využívající praktických zkušeností jednak z řešení různých krizových situací, jednak ze systematické přípravy (např. formou různých cvičení) a preventivního působení jednotlivých složek.
- Bezpečnostní systém musí neustále reagovat na měnící se podmínky a změny v bezpečnostním prostředí a vznikající nové hrozby. Z tohoto důvodu je bezpečnostní systém ČR potřeba vnímat jako otevřený systém, který se průběžně přizpůsobuje aktuální bezpečnostní situaci v ČR i ve světě.
- Bezpečnostní strategie 2023 - je základním dokumentem bezpečnostní politiky České republiky, ze kterého vycházejí další strategie a koncepce v oblasti bezpečnost, strategie nastavuje obecné principy a směřování bezpečnostní politiky, které jsou věcně závazné pro činnost všech orgánů státu a veřejné správy, definuje bezpečnostní hrozby (Rusko, Čína, migrace, změny klimatu, infekční onemocnění, kybernetická bezpečnost, ekonomická bezpečnost, vnitřní bezpečnost, ochrana obyvatelstva a krizové řízení).
- Obranná strategie ČR, Audit národní bezpečnosti, Koncepce ochrany obyvatelstva 2025, Analýza hrozeb (22 typových plánů).

2. Uveďte základní právní předpisy v oblasti bezpečnosti a zajišťování obrany ČR – stručně předpisy popište

- Zákon č. 2/1969 Sb. (kompetenční zákon), ústavní zákon č. 110/1998 Sb., ústavní zákon č. 1/1993 Sb. (ústava, čl. 43), zákon č. 273/2008 Sb. (o PČR), zákon č. 320/2015 Sb. (o HZS ČR), zákon č. 219/1999 Sb. (o ozbrojených silách), zákon č. 585/2004 Sb. (branný zákon) apod.

3. Uveďte základní právní předpisy v oblasti krizového řízení, kritické infrastruktury, IZS, ochrany obyvatelstva a požární ochrany - stručně předpisy popište

- Zákon č. 133/1985 Sb. (o požární ochraně), zákon č. 239/2000 Sb. (IZS), zákon č. 240/2000 Sb. (krizové řízení), zákon č. 241/2000 Sb. (HOPKS), NV č. 462/2000 Sb. (prováděcí předpis KZ), NV č. 432/2010 Sb. (KI), vyhláška č. 328/2001 Sb. (podrobnosti IZS), vyhláška č. 380/2002 Sb. (úkoly ochrany obyvatelstva).

4. Jaké právní předpisy řeší problematiku prevence závažných havárií, uveďte, podle čeho se zařazuje objekt do skupiny A, resp. B, co je tzv. zóna havarijního plánování, význam vnitřního a vnějšího havarijního plánu

- Zákon č. 224/2015 Sb. (zákon o PZH), vyhláška č. 226/2015 Sb. (zóny havarijního plánování), zařazení do skupiny A nebo B na základě množství nebezpečných látek, provozovatel nebo uživatel objektu zpracuje návrh zařazení do A nebo B, návrh posuzuje krajský úřad a vydá rozhodnutí o zařazení, provozovatel objektu A/B zpracuje pro objekt plán fyzické ostrahy.
- Provozovatel objektu B zpracuje podklady pro stanovení ZHP a vnějšího havarijního plánu (VHP), ZHP stanovuje krajský úřad, VHP zpracuje HZS kraje – projednává krajský úřad, schvaluje hejtman, projednává bezpečnostní rada kraje, vnitřní havarijní plán (opatření uvnitř podniku z důvodu snížení dopadů na životy, apod.) zpracuje provozovatel.

5. Popište Integrovaný záchranný systém (princip, složky IZS, základní definice, havarijní plán kraje, koordinace složek IZS)

- Zákon č. 239/2000 Sb. (IZS), koordinovaný postup složek IZS při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací, mimořádná událost, záchranné práce (přerušování/omezení rizik) a likvidační práce (odstranění následků), ochrana obyvatelstva (varování, evakuace, ukrytí, nouzové přežití a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku), havarijní plán kraje, vnější havarijní plán kraje a poplachový plán IZS zpracuje HZS kraje (schvaluje hejtman, projednává BR kraje), vyhláška č. 328/2001 Sb. (podrobnosti IZS) – koordinace velitelem zásahu na taktické úrovni, koordinace složek na operační úrovni (operační a informační středisko IZS – HZS: KOPIS/NOPIS), koordinace starostou ORP, hejtmanem nebo MV na strategické úrovni).

6. Popište roli velitele zásahu IZS, dokumentace IZS – stručně popište, stupně poplachu

- Zákon č. 239/2000 Sb. (IZS) - § 20 koordinace ZÁCHRANNÝCH a LIKVIDAČNÍCH PRACÍ v místě nasazení složek IZS a v prostoru předpokládaných účinků mimořádné situace a řízení složek IZS provádí velitel zásahu jednotky PO nebo velitel/vedoucí složky IZS, která v místě zásahu provádí tzv. převažující činnost, velitel zásahu může např. zakázat nebo omezit vstup na místo zásahu, nařídí odstranění stavby, vyzvat PO nebo FO k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci, zřídit štáb velitele zásahu, rozdělit místo zásahu na sektory nebo úseky.
- vyhláška č. 328/2001 Sb. (podrobnosti IZS) – havarijní plán kraje, vnější havarijní plán kraje, typové činnosti složek při společném zásahu, poplachový plán IZS, dohody o poskytnutí pomoci apod., první/druhý/třetí/zvláštní stupeň poplachu.

7. Charakterizujte jednotlivé krizové stavy (v jakém případě, kým, na jakou dobu a pro jaké území jsou vyhlášovány, kdy končí), uveďte, jaká opatření umožňují přijmout (příklad). Jakými právními předpisy se řídíme?
- zákon č. 240/2000 Sb. (krizové řízení), zákon č. 241/2000 Sb. (HOPKS), NV č. 462/2000 Sb. (prováděcí předpis KZ), ústavní zákon č. 110/1998 Sb., ústavní zákon č. 1/1993 Sb. (ústava, č. 43), stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu, válečný stav (čl. 43 zákon č. 1/1993 Sb.)
8. Vyjmenujte orgány krizového řízení a k nim uveďte některé úkoly, které zajišťují v rámci přípravy na řešení krizových situací a při jejich řešení nebo k ochraně kritické infrastruktury
- zákon č. 240/2000 Sb. (krizové řízení), vláda (např. zřizuje ÚKŠ jako svůj pracovní orgán pro řešení krizových situací), ministerstva a jiné ÚSÚ (např. zřizují pracoviště krizového řízení, zpracují svůj krizový plán, zřizují krizový štáb jako svůj pracovní orgán k přípravě na krizové situace a k jejich řešení), ČNB, orgány kraje a další orgány s působností na území kraje (hejtman, krajský úřad, HZS kraje, PČR), orgány RP (starosta ORP, obecní úřad ORP), orgány obce (starosta obce, obecní úřad)
9. Popište význam bezpečnostních rad a krizových štábů, složení BR a KŠ
- zákon č. 240/2000 Sb. (krizové řízení), NV č. 462/2000 Sb. (prováděcí předpis KZ), ústavní zákon č. 110/1998 Sb. (čl. 9),
 - BR kraje/ORP jsou poradními orgány zřizovatele pro přípravu na krizové situace, ÚKŠ je pracovní orgán vlády pro řešení krizových situací, KŠ kraje/ORP jsou pracovními orgány zřizovatele pro řešení krizové situace, složení KŠ kraje/ORP: členové BR kraje + členové stálé pracovní skupiny
10. Popište krizový a havarijní plán kraje
- zákon č. 240/2000 Sb. (krizové řízení), zákon č. 239/2000 Sb. (IZS), NV č. 462/2000 Sb. (prováděcí předpis KZ), vyhláška č. 328/2001 Sb. (podrobnosti IZS),
 - hejtman kraje schvaluje (po projednání BR kraje) krizový plán kraje, havarijní plán kraje (ale i vnější havarijní plán kraje, poplachový plán IZS)
11. Popište kritickou infrastrukturu, jak se určuje prvek KI, subjekt kritické infrastruktury a povinnosti subjektu kritické infrastruktury
- zákon č. 240/2000 Sb. (krizové řízení), NV č. 432/2010 Sb. (KI),
 - kritickou infrastrukturou prvek kritické infrastruktury nebo systém prvků kritické infrastruktury, narušení jehož funkce by mělo závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu,

vláda určuje prvky KI jejichž provozovatelem je organizační složka státu (seznam předkládá MV/GŘ HZS ČR), ministerstvo určí opatřením obecné povahy prvky KI, pokud se jedná o tzv. „nestátní“ prvky KI.

- Subjekt KI je povinen zpracovat plán krizové připravenosti subjektu KI subjektu KI, subjekt KI určí styčného bezpečnostního zaměstnance

12. Co jsou to hospodářská opatření pro krizové stavy (HOPKS)? V jakých případech a k čemu lze systém HOPKS použít? Jaká je role SSHR v rámci HOPKS a SHR?

- zákon č. 241/2000 Sb. (HOPKS), zákon č. 97/1993 Sb. (SSHR)
 - <https://sshr.gov.cz/pro-verejnou-spravu/system-hopks/>
 - <https://sshr.gov.cz/pro-verejnou-spravu/system-hopks/statni-hmotne-rezervy-shr/>
- Zákon upravuje přípravu hospodářských opatření pro stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav (dále jen "krizové stavy") a přijetí hospodářských opatření po vyhlášení krizových stavů, hospodářským opatřením pro krizové stavy organizační, materiální nebo finanční opatření přijímané správním úřadem v krizových stavech pro zabezpečení nezbytné dodávky výrobků, prací a služeb, bez níž nelze zajistit překonání krizových stavů, (dále jen "nezbytná dodávka")
- Systém hospodářských opatření pro krizové stavy zahrnuje: a) systém nouzového hospodářství (pohotovostní zásoby, zásoby humanitární pomoci), b) systém hospodářské mobilizace, c) použití státních hmotných rezerv (podle účelu se dělí: hmotné rezervy, mobilizační rezervy, pohotovostní a zásoby pro humanitární pomoc), d) výstavbu a údržbu infrastruktury, e) regulační opatření.

13. Co patří mezi úkoly v oblasti ochrany obyvatelstva?

- Varování (koncové prvky varování – systém JSVV, všeobecná výstraha, požární poplach, zkouška sirén), ukrytí, evakuace (evakuační středisko, přijímací středisko), nouzové přežití
- zákon č. 239/2000 Sb. (IZS), vyhláška č. 380/2002 Sb. (úkoly ochrany obyvatelstva).
- Ukrytí: stále úkryty – stálé tlakově odolné úkryty, stálé tlakově neodolné úkryty a ochranné systémy podzemních dopravních staveb, improvizované úkryty, improvizované ukrytí např. v případě úniku nebezpečné chemické látky (využití ochranných vlastností budov).
- Prostředky individuální ochrany (PIO) – vaky, kazajky, masky apod., výdej v případě stavu ohrožení státu a válečného stavu, plány ukrytí, PIO zahrnuté do havarijních plánů